

národní
úložiště
šedé
literatury

Výroční zpráva Centra pro dopravu a energetiku 2016

Urbanová, Barbora; Heuer, Dan
2017

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-383371>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 19.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní [nusl.cz](http://www.nusl.cz) .

Centrum pro dopravu a energetiku

Zpráva o činnosti v roce 2016

Diskuse a workshopy

Na začátku roku 2016 jsme ve spolupráci s Klimatickou koalicí pořádali diskuse na téma výstupů Klimatické konference v Paříži. Při té příležitosti jsme zhodnotili dosavadní činnost Zeleného klimatického fondu a popsali nové možnosti financování, které vyplývají z nově přijaté Pařížské dohody. Dále jsme se věnovali závazkům České republiky ve financování klimatických opatření v rozvojových zemích. Během setkání s českými europoslanci z výboru pro životní prostředí jsme vysvětlovali, že by Česká republika měla vyhradit větší finanční prostředky pro Zelený klimatický fond a tzv. „The Readiness program“. Program Readiness si klade za cíl připravit rozvojové země na přijímání finanční podpory ze Zeleného klimatického fondu tak, aby byly tyto peníze využity co nejefektivněji.

Další debatu jsme vedli s českými poslanci o budoucích mitigačních technologiích, konkrétně zachytávání a ukládání uhlíku (tzv. CCS). Zastupovali jsme názor českých a části evropských neziskových organizací, že tato technologie efektivně nepřispívá k přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku a neměla by být proto dotována z veřejných zdrojů. Dále jsme zdůrazňovali potřebu financování opatření na zmírnění dopadů klimatické změny v rozvojových zemích a nutnost vyřadit fosilní paliva z budoucího energetického mixu a tedy i jejich státní podporu.

Spolu s organizací CAN Europe jsme uspořádali workshop, kde se sešli experti na dotace fosilních paliv a zástupci neziskových organizací ze Střední a Východní Evropy, které se touto problematikou zabývají. Dotace fosilních paliv totiž ve svých důsledcích přispívají k vypouštění emisí skleníkových plynů. Cílem workshopu bylo určit klíčové výzvy v rámci regionu a jed-

notlivých států a vytvořit způsob, jak na tyto výzvy reagovat společně.

Během filmového festivalu Jeden svět, kterého jsme byli partnery, jsme uskutečnili tři debaty se studenty o konzumní společnosti v Evropě a o světovém módním průmyslu. Rozebírány byly environmentální a sociální dopady na rozvojové státy a možnosti udržitelného rozvoje v této oblasti.

Také v Příbrami jsme diskutovali se studenty a to o projektech evropských rozvojových bank a jejich dopadech na rozvoj. Jako příklad jsme použili výstavbu vodních přehrad v Gruzii.

Informování o změně klimatu

Ve spolupráci s Masarykovou univerzitou, Centrem pro otázky životního prostředí UK, Integrou a Zeleným kruhem jsme v roce 2016 úspěšně zakončili projekt, který se věnoval adaptacím na klimatickou změnu v regionech. Hlavní zodpovědností CDE bylo vytvoření a správa webové stránky [Adaptace na změnu klimatu](#), kde jsou také k nalezení všechny projektové výstupy jako například doporučení pro tvorbu adaptačních strategií, příklady úspěšných adaptačních projektů nebo videa informující veřejnost o dopadech klimatické změny a možnosti adaptací na ně.

Další náš projekt, Klima jako téma pro média, jsme realizovali jménem Klimatické koalice ve spolupráci s Hnutím DUHA. Jeho cílem bylo, aby česká, zejména veřejnoprávní, média informovala o klimatické změně často, kvalitně a objektivně a umožňovala tak nestrannou veřejnou debatu. V rámci projektu jsme připravovali podklady k relevantním událostem a tématům a zprostředkovávali kontakty na české a zahraniční odborníky.

Další náš projekt, Klima jako téma pro média, jsme realizovali jménem Klimatické koalice ve spolupráci s Hnutím DUHA. Jeho cílem bylo, aby česká, zejména veřejnoprávní, média informovala o klimatické změně často, kvalitně a objektivně a umožňovala tak nestrannou veřejnou debatu. V rámci projektu jsme připravovali podklady k relevantním událostem a tématům a zprostředkovávali kontakty na české a zahraniční odborníky.

Vydali jsme brožuru [Změna klimatu: výzva pro globální odpověd-](#)

nost, jejímž autorem je prof. Bedřich Moldan a brožuru [Energetická chudoba](#). Zveřejnili jsme rovněž infolisty [Pařížská dohoda – přelomový krok pro ochranu klimatu](#) a [Jak ovlivní pařížská dohoda českou politiku?](#)

Na denní bázi jsme přispívali na facebookovou stránku „Změna klimatu“. Cílem bylo sdružit lidi, kteří se o změnu klimatu zajímají a dodávat jim informace, příběhy a pozvánky na veřejné debaty. V říjnu měla tato stránka již 1000 sledujících a návštěvnost 1500 - 8000 týdně.

Pravidelně jsme také přispívali na stránku [chytraenergie.info](#) a na blog [klimatické koalice](#). Naše články se týkaly změny klimatu, ústupu fosilních paliv, a širšímu kontextu české energetické politiky.

Projekty českých exportních úvěrových agentur

V rámci našich aktivit jsme se také zaměřili na činnosti českých exportních úvěrových agentur. Česká exportní banka (ČEB) a Exportní garanční a pojišťovací společnost (EGAP) operují s velkým objemem veřejných financí. Často však podporují projekty s nepříznivými dopady na životní prostředí nebo financují a pojišťují příliš riskantní projekty, které později ztroskotají, čímž připraví stát o miliardy korun.

V loňském roce obě české agentury zvažovaly podporu výstavbě elektrárny Pljevlja II v Černé Hoře, kterou měla realizovat společnost Škoda Praha ze státního koncernu ČEZ. Ve spolupráci s ostatními neziskovými organizacemi jsme se vyslovili proti státní podpoře takového projektu. Důvodem byla velká řada lokálních i

globálních environmentálních dopadů, dále pak nebezpečí korupce a negativní ekonomické důsledky pro Černou Horu. Na podzim roku 2016 nakonec ČEB odmítl výstavbu elektrárny financovat, protože jí zhodnotil jako příliš riskantní.

Zároveň jsme se snažili o zvýšení transparentnosti těchto státních institucí, což by zajistilo jejich lepší kontrolovatelnost veřejností. Účast veřejnosti na rozhodování těchto institucí by umožnila zaměřit se na dlouhodobé cíle a zvýšila efektivitu investovaných financí. V této kampani pokračujeme i v roce 2017.

Zelený klimatický fond

Tento rok jsme také sledovali činnost Zeleného klimatického fondu (GCF), který má financovat projekty v rozvojových zemích,

kteří předcházejí nebo zmírňují dopady klimatických změn. Ve fondu by se mělo do roku 2020 nashromáždit 100 miliard amerických dolarů. Rada Fondu schvaluje projekty, na které mohou být tyto finance použity. V letech 2015 a 2016 bylo nasbíráno 10,2, respektive 10,3 miliard dolarů. Česká republika přispěla do tohoto fondu více než 5,3 miliony dolarů.

Jménem CEE Bankwatch Network jsme se stali aktivními pozorovateli Fondu a podíleli se na mezinárodní debatě se zástupci neziskového sektoru o formování GCF a jeho politik především v oblasti environmentálního a sociálního managementu. Cílem diskuze bylo projednat jak předejít tomu, aby Rada fondu nepřijímala projekty, které s sebou přináší velké sociální nebo environmentální riziko a správně hodnotila možné environmentální a sociální dopady. Nasbírané informace jsme poskytovali na jedné straně síti CEE Bankwatch a na druhé českým neziskovým organizacím a novinářům. Z projektů jsme sledovali především ty ze Střední a Východní Evropy a Střední Asie.

Jižní plynový koridor

Za CDE jsme se podíleli na kampani proti tzv. Jižnímu plynovému koridoru. Plyn má být využit jako přechodové palivo na cestě od uhlí k nízkouhlíkové energetice. Dovoz plynu z Kaspického moře má navíc Evropu zbavit závislosti na Rusku. V obou těchto oblastech však Jižní koridor selhává, protože plyn z krátkodobého hlediska nesnižuje emise CO₂ a o využívání plynovodu se zajímají i ruské společnosti. Navíc s sebou přináší ještě řadu dalších negativních dopadů. Investice 45 miliard amerických dolarů a závazek na odebírání plynu podpoří diktaturu Ázerbájdžánského vlád-

noucího režimu. Koridor bude mít vážné negativní, ekonomické, sociální i environmentální dopady v zemích, kudy prochází. Mezi ně patří Turecko, Řecko, Albánie a Itálie. Na několika místech jsou dokonce porušována lidská práva.

Ve spolupráci s Českým fórem pro rozvojovou spolupráci (FORS) a Člověkem v tísní jsme zorganizovali veřejnou debatu o tomto plynovodu. Debata se uskutečnila v rámci konference nadace Fórum 2000. Konkrétními tématy bylo propojení Visegrádských zemí s Ázerbájdžánem, budoucí poptávka po zemním plynu a podpora plynovodu ze strany politiků. Shrnutí problému vyšlo jako tištěný [leták](#).

Mise do Svanetie a následná výstava o výstavbě vodní přehrady Nenskra

V rámci sítě CEE Bankwatch jsme mapovali situaci v Gruzii v oblasti Horní Svanetie. V tomto takřka moderní civilizací nedotčeném území, kde místní komunity žijí a hospodaří tradičním způsobem, je naplánováno několik velkých vodních přehrad, které by se svou rozlohou dohromady rovnaly rozloze Malorky. Ohrožena je tak životaschopnost místních komunit, ale i památky UNESCO a místní zachovalá příroda.

Největší plánovaná přehrada, jejíž zeď má dosahovat až 135 metrů, se stala tématem výstavy, která se konala v Brně a na třech místech v Praze. Jejím cílem bylo přiblížit návštěvníkům situaci v Gruzii a způsob života místních komunit a obecně zvýšit povědomí o Gruzii a konkrétně o Svanetii. Jedním ze způsobů, jak zachránit tamní přírodu a komunitu, je totiž růst turistiky v tomto regionu.

Poděkování

Děkujeme za finanční podporu v roce 2016 Evropské Komisi, Visegrádskému fondu, Fondu EHP a Norska.

Dále děkujeme za spolupráci síti CEE Bankwatch, Climate Action Network Europe, E3G a všem členům Klimatické koalice.

V neposlední řadě děkujeme členkám a členům Správní rady CDE za jejich práci.

Zpracovali: Barbora Urbanová a Dan Heuer, duben 2017.

Finanční přehled roku 2016

Náklady	Kč (tis.)	Výnosy	Kč (tis.)
Osobní náklady	503	DEAR	441
Cestovné	2	E3G	395
Projektové náklady	413	Nadace Partnerství – Fondy EHP	120
Provozní náklady	88	MF – Fondy EHP a Norska	40
Členské příspěvky	10	EI Veronica	24
Kurzové ztráty a ostatní	9	Dary	1
CELKEM	1 025	CELKEM	1 021
Hospodářský výsledek	-4		